

QUEEN UNSEEN:
MIJN LEVEN MET DE GROOTSTE ROCKBAND
VAN DE TWINTIGSTE EEUW

Introductie

Queen Unseen gaat over een rock-'n-rollband en het leven van rockers, verteld via mijn ervaringen als werknemer van Queen in de jaren zeventig en tachtig. Ik heb het geschreven voor iedereen die zich weleens heeft afgevraagd hoe het echt was om in je jeugd over de hele wereld te reizen met een van de grootste bands aller tijden.

Ik heb het geluk gehad dat ik dat leven mocht leiden – sommigen is dat helaas niet gelukt, inclusief één opmerkelijk genie dat een diepe invloed op mij en mijn leven heeft gehad.

Mijn geschiedenis bevat veel verhalen, anekdotes, observaties en herinneringen. Het is geen definitieve of chronologische geschiedenis van Queen: ik heb alleen mijn ervaringen uit de eerste hand beschreven, die, naar ik hoop, een gevoel overbrengen alsof je erbij bent, op het podium of erachter, in de studio of tijdens de opnames van een videoclip – of aan de bar. Voor de Queen-‘experts’ onder jullie: de liveshow die ik in het begin van het boek beschrijf, bevat elementen van verschillende optredens en incidenten van de verschillende tournees die we door de jaren heen deden. Ik heb niet geprobeerd één specifiek optreden te reconstrueren, ik wilde de ervaring overbrengen van daar te staan, op het podium tijdens een optreden – live.

Ik heb dit boek om verschillende redenen geschreven. Misschien was het een oefening in catharsis. Het belangrijkste is dat

dit boek is geschreven als een hommage – niet alleen aan die lieve Fred die er niet meer is, of al die anderen die ons hebben verlaten maar als een groet aan een fantastische tijd en onze gedeelde ervaringen. Het waren echt magische tijden: we waren jong, we dachten dat we de hele wereld aankonden. En dat konden we ook.

Ik koester warme herinneringen aan die dagen waarin we veel meer haar hadden en onze heupen smaller waren.

Als je op zoek bent naar roddel en achterklap – koop een roddelblad. Als je met me mee wilt op reis, als je wilt lachen, je wilt laten verrassen: wees welkom, hier is je backstagepas: ‘Acces All Areas’. Je bent mijn gast en je mag overal in.

Misschien was mijn glorie maar reflecterend licht – maar wat een gloed om je aan te warmen.

Of, met de woorden van Fred die ik zo vaak heb gehoord: ‘Come on – get on with it!’

The show must go on (De crew staat klaar – waar is Fred?)

‘Ik kan het niet! Ik kan niet op! Het gaat niet – cancel de hele show maar!’

Freddie Mercury, zanger van rockband Queen, zei vaak tegen zijn geliefde livepubliek dat hij met ze naar bed wilde – met ieder van hen. Zo te zien is dat precies wat hij gisternacht heeft gedaan – sterker nog, hij lijkt zich niet tot het publiek te hebben beperkt en waarschijnlijk heeft hij ook nog met iedereen een drankje gedronken.

Queen viert het hoogtepunt van haar successen – en van haar excessen. Freddie houdt zich lijkbleek en fragiel schuil in zijn comfortabele kleedkamer. Buiten puilt het stadion uit. Twintigduizend uitzinnige rockfans brullen en zwaaien, minder dan een uur nog, dan moet de band op. Mr. Mercury heeft echter een van zijn fameuze buien en niemand durft iets te zeggen. Iedereen laat hem maar, hopen dat het overwaait, maar nee...

Fred wappert theatraal met zijn armen en lucht zijn hart: ‘Echt: ik kan het niet – mijn stem is naar de klote. Ik ben naar de klote!’

Vind je het gek als je zo staat te brullen?

Brian May en Roger Taylor mompelen iets vriendelijks en proberen hem tot bedaren te brengen. John Deacon ligt uitge-

strekt op een sofa met een walkman op zijn hoofd – hij knikt alleen maar en grijnst. Het ‘management’ laat de borden, net vol geschept aan het overvloedige buffet, onaangeroerd. Ze benen nerveus heen en weer en bladeren driftig in hun adresboekjes, zoekend naar telefoonnummers van juristen en verzekeringsmaatschappijen. Het gezicht van de organisator is krijtwit.

Fred heeft iedereen precies waar hij ze hebben wil – hij vormt het centrum van alle aandacht, en hij speelt zijn rol van dramaqueen perfect. Sukkels! Dit is al zo vaak gebeurd – al lijkt hij deze keer bloedserieus.

Misschien een drankje om hem op te knappen? Champagne – je favoriete Moët? Nee. Wodka dan, een flinke? Nee. Dan is het serieus.

‘Steek eens een peuk voor me op!’ eist Freddie. Een van zijn ‘knechtjes’ staat al klaar.

Freddie pakt de light-sigaret aan en neemt een klein haaltje.

Nee, dat is lekker voor je stem, Fred...

Gerry Stickells, Queens slimme tourmanager, die het allemaal van een afstandje heeft staan bekijken, komt dichterbij en herinnert Mr. Mercury fijntjes aan het feit dat een pak mensen – het stadion is stijf uitverkocht – al een tijdje staat te wachten en flink in de beurs heeft getast om hem vanavond op te zien treden. Ze teleurstellen zou niet erg aardig zijn, toch? Zo iemand was Fred niet, toch?

Ik? Peter Hince (bijnaam: Ratty), roadie van Fred en John en baas van de Queen-crew, doe of mijn neus bloedt en loop een bé-tje te rommelen in de kleedkamer. Ik ben een van de weinigen die daar mogen komen vlak voordat de show begint. Fred bedaart, laat de woorden van de tourmanager tot zich doordringen, geeft de sigaret door, zegt dat iemand hem uit moet maken, neemt een warm drankje met citroen en honing en ploft met een gekwetste blik in een luie stoel. De rest negeert hem en bestookt manage-

ment, crew, assistenten en roadies met eeuwig dezelfde vragen:

‘Hoe klinkt het geluid nu het vol is? Het zit helemaal vol, toch? Hoe gaat het met de kaartverkoop voor de rest van de tour? Is alles al uitverkocht? Staat de nieuwe single al op één? Hoe laat moeten we op? Is het koud? Warm? Is die bromtoon uit de speakers weg? Heeft Van Halen écht meer licht dan wij? Hoe loopt de merchandising? Hoe lopen de Queen-tosti-ijzers...?’

De kleedkamer van Queen varieerde per keer van grootte en luxe – afhankelijk van de plek waar we speelden. Grote theaters hadden echte kleedkamers, in sport- en evenementenhallen werden ruimtes soms ‘opgetuigd’ voordat die goed genoeg waren om leden van Queen te ontvangen. Tapijt en kleden werden uitgerold op een betonnen vloer, kale muren werden bedekt met stof, gordijnen, foto’s, meubels, lampen, bloemen en ‘zetstukken’ werden aangesleept om de boel een beetje op te fleuren en een ontspannen omgeving te creëren voor de artiesten. Er waren douches, make-upspiegels, plekken voor de koffers die hun individuele garderobes bevatten, en, meestal centraal, een ruimte met tafels vol eten en ijskasten met hun favoriete drankjes om te ontspannen.

Buiten de comfortzone klinkt het gestamp van de band die het voorprogramma doet. Heel soms, als de spanningen erg hoog opliepen, eisten leden van de band weleens dat het geluid zachter moest, zodat ze zich in alle rust konden voorbereiden...

‘En, Fred?’ zeg ik joviaal tegen een van de grootste entertainers van de wereld.

‘Wat is er, schat?’ reageert hij, iets monterder.

Hij begint weer wat kleur te krijgen.

‘Welke nummers vanavond? Jouw voorkeuren?’

‘O, ja. Natuurlijk.’

De sukkel – voor wie ik een diep respect koester, die ik bewonder, die me soms uitput – heeft besloten dat hij toch optreedt vanavond. Eigenlijk heb ik daar geen seconde aan getwijfeld. Hij

laat het publiek niet zakken, de rest van de band ook niet – en de crew die twaalf uur non-stop bloed, zweet en tranen heeft vergoten om alles tot in de puntjes te regelen, zodat hij een tijdje in een paar aanstellerige pakjes over het toneel kan dansen. Hij komt er wel overheen, met zijn onvoorstelbare wilskracht, zijn geloof in eigen kunnen, zijn vastberadenheid, of, simpelweg: met zijn professionele instelling.

Zo vlak voor de show mochten slechts een paar mensen in zijn buurt komen, maar ik slenterde altijd naar hem toe en vroeg hem: ‘Hé, Fred, waar heb je zin in? Wat wil je spelen vanavond?’

‘Ik heb geen idee – zeg jij ’t eens.’

‘Ik?’

‘Ja, Ratty – raad maar!’ grinnikte hij dan met een blik opzij naar zijn vaste entourage, die met hem meelachte.

‘Dit schiet niet echt op, hè?’

‘Ik zeg niks!’ riep hij dan, aanstellerig, knipogend naar zijn vaste clubje.

‘Oké,’ zei ik schouderophalend. Ik wist dat hij een geintje maakte.

‘Zullen we erom armpje worstelen?’ riep hij, wild zwaaiend met zijn armen.

‘Hè?’

‘Kom dan – ik kan je hebben!’

Mensen die niet vertrouwd waren met de band zouden met verbazing hebben gekeken naar de spelletjes van die verlopen en brutale roadie en een van de grootste rocksterren ter wereld. Meestal schoot Fred in de lach, zwaaide hij me na en riep dan teatraal: ‘Nou vooruit – kies jij maar!’

Dat was vleierend, maar het schoot óók niet erg op. Dus suggereerde ik meestal een paar nummers van Led Zeppelin, een klassieker van de Stones, ‘en dan misschien nog één nummer van jezelf, Fred?’

‘L**!’

Dan joeg hij me met een handdoek of wat zich binnen handbereik vond de kleedkamer uit en riep: ‘Hetzelfde lijstje als gisteren!’

Je klinkt alweer een stuk beter, Fred.

Daarmee was de setlist klaar. De hele crew zat erop te wachten. Fred had altijd de laatste stem – die door de conditie van zijn stembanden werd gedictieerd. Soms gooide hij de hele lijst door elkaar – gewoon: om iedereen bij de les te houden. Meestal noemde hij de lijst ‘ons repertoire’. Hij was nu eenmaal verbaal begaafd en zeer ontwikkeld.

‘Scaramouche, will you do the fandango?’

Hij was nu eenmaal razend intelligent en hoogopgeleid.

‘Thunderbolt and lightning, very very frightening me!’

Een welbespraakte man die nummers schreef vol diepgang, dubbele bodems – nummers die ergens over gingen.

‘I want to ride my bicycle...’

Fred had me net verteld dat ik kon gaan fietsen. Ik bracht de setlist naar de crewleden, zodat die noodzakelijke aanpassingen konden doen en aantekeningen konden maken op hun eigen lijstjes. Titels van nummers werden altijd afgekort: ‘Bohemian Rhapsody’ werd ‘Bo Rhap’, ‘We Are the Champions’ werd gewoon ‘Champions’. Iedereen maakte aantekeningen met zwarte viltstift.

Achter titels verschenen codes en afkortingen. ‘Fat D’ betekende bijvoorbeeld dat John de lage e-snaar van zijn gitaar lager moest stemmen voor ‘Fat Bottomed Girls’, in d namelijk. (‘PP’ betekende simpelweg dat John en ik tijd hadden om een peuk op te steken omdat Fred dan even van het podium was om zich om te kleden en ik hem eventjes niet elke seconde in de gaten hoefde te houden.) De crew maakte altijd grapjes over de titels op de setlist: ‘We Will Rock You’ werd ‘We Will ROB You’, ‘Now

I'm Here' 'Now I'm Queer', 'I Want to Break Free – 'I Want to Break Wind', 'Flash' was 'Trash!' enzovoort.

De setlist die boven op Freds piano werd geplakt, bevatte de eerste inside-information die uit het heiligdom van de kleedkamer naar buiten werd gebracht en zijn zwarte, tweeënhalve meter lange Steinway D Concert Grand was altijd het eerste instrument dat op het toneel werd geplaatst. Hij werd uit een reusachtige flightcase getakeld en hing dan in de strop te wachten tot de poot aan de achterkant kon worden bevestigd. De crew dook meteen op de setlist die op de piano was geplakt, terwijl ik op mijn buik onder een ton hout, metaal en imitatie-ivoor lag, brullend om 'dat kloteding' iets omhoog te hijsen, zodat ik als laatste de poot op zijn plaats kon tikken.

Terwijl het tijdstip van de opkomst nadert, worden handdoeken en verversingen voor bandleden op het podium klaargezet: water en bier voor Fred, bier voor Brian en Roger en een complete backstagebar voor John met water, frisdrank, wijn en wat voor drankjes en cocktails hij op dat moment ook wilde: Southern Comfort, wodka of tequila, en verder nog nootjes en m&m's. Het ding staat discreet naast zijn elektronische mengpaneel, zodat hij in één beweging zijn volumeknop kan opendraaien en iets naar binnen kan gieten. Aan de zijkant ervan hangt de setlist voor hem en de anderen – met de openingstijden van de bar ernaast.

Fred had altijd champagneglazen op zijn vleugel staan. Ik bewaarde ze in een opgerolde handdoek onder in een van de flightcases. Voor de show poetste ik ze altijd even op met de onderkant van mijn t-shirt en vulde ik ze met het lokale kraanwater.

Champagne zat er nooit in. Ik heb er weleens Perrier in gedaan als we op een plek speelden met te troebel kraanwater, maar Fred vervloekte me erom: hij moest ervan boeren. Na een ongelukje waarbij iemand uit het publiek zich sneed aan een van de champagneglazen, kreeg ik te horen dat ik voortaan plastic glazen

moest gebruiken. Fred was diep teleurgesteld toen hij de kitsch-glazen zag die ik in een plaatselijke feestwinkel had gekocht. We stapten over op plastic bekers met Evian of plat mineraalwater. De backstagecatering werd steeds verfijnder.

Vlak voor aanvang werd Brian vlak achter het podium neergezet om zijn gitaren te stemmen en zijn vingers op te warmen. Hij zat er altijd bij te kletsen met deze of gene en vergat dan welke gitaren hij al had gestemd – en moest dan vaak weer helemaal opnieuw beginnen.

De show staat op het punt te beginnen, maar Brian probeert nog tevergeefs een ukelele op een speaker aan te sluiten.

‘Brian, dat ding is akoestisch!’

Hij grijnst en stemt het ding op zijn gehoor.

Voor de show begon stemde ik altijd alle gitaren van John en Fred die op het podium stonden, zo dicht mogelijk bij de plek waar ze gebruikt zouden worden. In de vroege idyllische Queen-tijd moest ik ook altijd een triangel aan Johns microfoonstandaard hangen, zodat hij er één keer op kon tikken tijdens ‘Killer Queen’ – waarna hij hem weer aan mij teruggaf. Een triangel? Die had ik niet meer gezien sinds de muzieklessen op de lagere school. Gelukkig hoefde ik die niet te stemmen. Voor Freds Steinway werd altijd een lokale pianostemmer ingehuurd. De elektronische stemapparaten werden daarna allemaal op die piano afgesteld. In de loop der jaren heb ik heel wat pianostemmers leren kennen. Een van de beste, en een ontzettend leuke vent, die altijd in Boston kwam opdraven, was Sal Corea – de oom van de legendarische jazzmuzikant Chick Corea. Sal was niet blind, zoals pianostemmers soms zijn. Een keer maakte ik de onvergeeflijke fout een blinde pianostemmer te vragen of hij kaartjes wilde ‘om de show te zien’.

Na de eerste paar shows van een tour deden Fred en John nog maar zelden soundchecks. Ze vertrouwden hun crewleden. Bo-

vendien konden ze dan langer in hun bed blijven liggen.

De leden van Queen barstten van het zelfvertrouwen, maar bij megashows in de buitenlucht of in extreem grote stadions sloegen de zenuwen nog weleens toe. Dan hielp het melige gegeit van de crew ze om relaxed en geconcentreerd te blijven. Meestal konden de jongens wel om zichzelf lachen en de grap inzien van alle bombast om ze heen. Het hielp de jongens met beide voeten op de grond te blijven staan tussen de vaste bewonderaars die álles bewierookten wat ze deden.

‘Ze zitten allemaal klaar, Fred.’

‘Mooi – hoe zien ze eruit?’

(Hoe zien ze eruit? Enthousiast? Vrolijk? Boos?)

‘Een leuk stel als je het mij vraagt.’

‘Rot op, jij!’

‘O, trouwens, de nieuwe plaat is net...’

‘Goud? Platina? Dubbel platina?’ siste altijd wel iemand van de band.

‘Nee – vinyl.’

‘Rot op, man!’

‘Ik hoor net dat een oud vrouwtje in Slough er een heeft gekocht...’

‘Krijg de klere, jij! Vooruit! Hoelang nog?’

Als Queen stond te trappelen om op te mogen, steeg het geroezemoes, je voelde de nerveuze energie achter het podium stijgen. Met hun pasje om hun nek waarop ‘Access All Areas’ stond, liepen roadies heen en weer voor een laatste blik op de apparatuur en een eerste blik op het vrouwelijke potentieel op de voorste rijen.

Intussen was de kleedkamer van de band schoongeveegd. Iedereen eruit vóór de bandleden zich verkleedden en hun sieraden omhingen. Concentratie voor de opwindende uitdaging die ze wachtte. Om hun zenuwen te bedaren en hun stemmen op te warmen, stonden Fred en Roger altijd luidkeels tegen elkaar te

schreeuwen en te piepen. Het leken wel straatkatten. Roger stond met een stel drumstokken te zwaaien en tikte en trommelde overal op – inclusief zijn persoonlijke assistent en voormalige roadie, Chris ‘Crystal’ Taylor – geen familie.

Queen begon weleens te laat, maar één keer, tijdens een optreden in Spanje, was het echt niet hun schuld. Joe Trovato, de lichtontwerper van Queen toentertijd, had iets te veel goedkope lokale wijn gedronken en zich opgesloten in een van de toiletten backstage. Daar zat hij dan. Hij was de tijd vergeten, zat daar een beetje te knikkebollen tot er zachtjes en beleefd op de deur werd geklopt. ‘Gaat het een beetje?’ vroeg een bezorgde, herkenbare, zéér bekende stem. Joe deed de deur op een kier en zag Fred, omringd door de rest van de band, naar binnen gluren. Met een grijns en duizend excuses fatsoeneerde hij zijn kleren en strompelde naar de lichtkast.

Het is zover – het uur van de waarheid. De komende uren zijn de enige die tellen. Nog even en Queen betreedt het podium om voor jou te spelen, in jouw stad – alleen voor jou, en voor die andere gelukkigen die aan kaartjes konden komen. Die vier beroemde gezichten zullen opduiken – met hun instrumenten, levend, bewegend – kleurrijk. Ze zijn over zee en over land getrokken, hebben obstakels en katers overwonnen voor dit ene moment, die unieke en persoonlijke ervaring. Geniet ervan!

Het podium is gereed, alles zit vastgeplakt, het kleed is gestofzuigd, alle apparatuur is aangesloten en staat te zoemen. Iedereen is stand-by en staat op de voorgeschreven plek. De hele crew staat op scherp – maar niet in uniform, ondanks pogingen om ons kleren aan te trekken die ons op het podium onzichtbaar moesten maken. Na hun eerste bezoek aan Japan gaf Queen de crew zwarte happy coats: korte kimono’s met ‘Queen’ in rode Japanse karakters op de rug. Heel stijlvol allemaal, maar allesbehalve praktisch gedurende het laden en lossen, en bovendien ongeschikt om het